

پالیسی منع مهمات خوشه ای

تعهد به کنوانسیون منع مهمات خوشه ای

وضع کنوانسیون منع مهمات خوشه ای	امضا کننده
اشتراک به جلسات کنوانسیون منع مهمات خوشه ای	در کنفرانس های جهانی در برلین در جون 2009 و در سنتیاگو در جون 2010 و همچنان در جلسه منطقه ای در نوامبر 2009 در شهر بالی اشتراک کرده است.
انکشافات مهم	کار بالایی تصویب کنوانسیون جریان دارد، افغانستان اظهار داشته است که هیچگونه ذخایر مهمات خوشه ای در اختیار ندارد.

پالیسی

جمهوری اسلامی افغانستان در سوم دسامبر سال 2008 کنوانسیون منع مهمات خوشه ای را در شهر اسلو ناروی امضا کرد. در ماه جون سال 2010، در کنفرانس بین المللی در رابطه به کنوانسیون منع مهمات خوشه ای در شهر سنتیاگو شیلی، افغانستان اعلام کرد که این کشور "اقدامات مؤثر" را جهت تصویب کنوانسیون اتخاذ کرده است و امیدوار است این پروسه را قبل از اولین نشست کشورهای عضو در نوامبر سال 2010 به اتمام برساند.¹

در دسامبر سال 2008، یک معاون وزیر افغانستان در ملاقات با نمایندگان ائتلاف ضد مهمات خوشه ای از حمایت قوی افغانستان جهت کنوانسیون و تصویب سریع آن خبر داد، و همچنان پروسه تصویب را تشریح کرد.²

افغانستان در مساعی جهت ترویج این کنوانسیون در سطح بین الملل فعال بوده است. علاوه بر اشتراک در نشست جهانی در سنتیاگو، به کنفرانس برلین در مورد تخریب مهمات خوشه ای در جون 2009 و در کنفرانس منطقه ای در مورد ترویج و تعمیم کنوانسیون منع مهمات خوشه ای در بالی اندونزیا در نوامبر 2009 شرکت نموده است.

افغانستان در اکثریت جلسات مقدماتی پروسه اسلو که این کنوانسیون را خلق کرد شرکت نموده، اما در جلسه مذاکرات رسمی در دوبلین در ماه می 2008، حتی منحنیث ناظر، هم شرکت نکرد.³ امضا این کنوانسیون از طرف افغانستان به طور غیر مترقبه تقریباً در ختم کنفرانس امضا کنوانسیون منع مهمات خوشه ای در اسلو در دسامبر 2008 انجام شد و قتیکه نماینده این کشور اعلام کرد که وی در ظرف دو ساعت گذشته هدایات و صلاحیت های لازم را جهت امضا کنوانسیون دریافت کرده است.⁴

¹ بیانیه افغانستان، کنفرانس بین المللی در رابطه به کنوانسیون منع مهمات خوشه ای، سنتیاگو 8 جون 2010، یادداشت شده توسط،

AOAV/HRW.

² ملاقات ائتلاف ضد مهمات خوشه ای (CMC/ICBL) با ثریا پیکان معاون وزیر در امور شهدا و معلولین، وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین، کنفرانس دومین مرور معاهده منع ماین، کارتگینا، 3 دسامبر 2009. وی گفت که وزارت امور خارجه مسوولیت این پروسه را به عهده دارد. لازم است این کنوانسیون ابتدا به زبان های دری و پشتو ترجمه شود، بعداً توسط وزارت عدلیه تأیید شده و به کابینه و پارلمان افغانستان جهت اخذ تأییدیه فرستاده شود.

³ برای دریافت جزئیات در مورد پالیسی و اعمال افغانستان در سال 2009، به عمل مابین زمینی و دیدبان حقوق بشر رجوع شود، منع مهمات خوشه ای: پالیسی و اعمال دولت (اتوا، برنامه عمل مابین کانادا، می 2009، صفحات 27 و 28).

⁴ افغانستان تا صبح همان روز تمایل جهت امضا کنوانسیون به خاطر " موقعیت اساس که ما از ابتدا پروسه اسلو به حیث بازتاب شرایط فعلی افغانستان داشته ایم. ما بلفعل در جنگ هستیم و هر اقدام جهت خلع سلاح طرز عمل خیلی محتاطانه را لازم دارد." بیانیه سفیر جاوید لودین، نماینده افغانستان در ناروی، کنفرانس امضا کنوانسیون منع مهمات خوشه ای، اسلو، 3 دسامبر 2008.

افغانستان تا هنوز منظور خود را در رابطه به تفسیر و تطبیق چندین مواد مهم این کنوانسیون تصریح نکرده است، به شمول ممنوعیت ترانزیت مهمات خوشه ای، ممنوعیت همکاری در جریان عملیات های نظامی مشترک با کشور های غیر عضو که احتمالاً مهمات خوشه ای استفاده میکنند، ممنوعیت ذخیره سازی مهمات خوشه ای توسط خارجی ها، و ممنوعیت سرمایه گذاری در تولید مهمات خوشه ای.

افغانستان عضو معاهده منع ماین نیز میباشد. این کشور کنوانسیون منع مهمات متعارف را در ماه اپریل 1981 امضا کرده ولی هیچگاه تصویب نکرد. بناً عضو کنوانسیون منع مهمات متعارف یا مقاوله نامه پنجم آن در مورد بقایای منفجره دروان جنگ نمیشد.

استفاده، تولید، انتقال، ذخیره سازی

در ماه اگست 2010، افغانستان تصدیق کرد که این کشور هیچگاهی مهمات خوشه ای را استفاده، تولید یا انتقال نکرده است.⁵

در کنفرانس سنتیاگو در ماه جون 2010، افغانستان به سایر کشور های عضو ابلاغ کرد که این کشور کدام ذخیره مهمات خوشه ای در اختیار ندارد.⁶ در پاسخ به سوالات بررسی ماین زمینی و مهمات خوشه ای، وزارت دفاع ملی افغانستان تصدیق نمود که هیچگونه مهمات خوشه ای در دیپوهای خویش ندارد، و گفته است که "تقریباً 113,196 قلم شامل 29,559 کیلوگرام" از ذخایر قدیمی دوران شوروی تخریب گردانیده شده است.⁷

در سال 2002، یک عکاس آسترالیایی، جان رودستد، تقریباً 60,000 تن (60 میلیون کیلوگرام) پارچه های متروکه ساخت شوروی، کانتینر های بزرگ ذخیره ای (کاسیتس)، و سایر متعلقات متروکه مهمات خوشه ای را در یک ساحه در میدان هوای بگرام، خارج از شهر کابل، فمبرداری کرده بود.⁸

قابل ذکر است که کدام آمار دقیق از ذخایر مهمات سابق در افغانستان در دست نیست. گروه معلومات جین افغانستان را در لیست کشورهای دارنده دسپنسر های KMGU و RBK-250/275 بامب های خوشه ای لیست کرده است.⁹ منابع معتبر بین المللی هم افغانستان را به حیث کشور دارنده گراد 122 ملی متری و اروگان 220 ملی متری راکت های هوا به هوا لیست کرده است، اما معلوم نیست که این شامل نسخه های حمل پارچه های مهمات خوشه ای بوده است یاخیر.¹⁰

بعضی از عساکر نیروهای کمک به امنیت و همکاری (آیساف) که در افغانستان فعالیت میکنند با مهمات خوشه ای مجهز میشوند. احتمال موجودیت ذخایر فعلی در افغانستان نیز واضح نیست. با آنهم در چندین سال متمادی، آیساف پالیسی ضد استفاده مهمات خوشه ای را اختیار کرده بوده است.¹¹

⁵ پاسخ به پرسشنامه ارزیابی توسط مرکز هماهنگی ماین افغانستان، "گزارش ارزیابی ماین زمینی و مهمات خوشه ای 2010"، دریافت شده از ایمیل اخشید جاوید، سکرتر سوم، ماموریت دایمی افغانستان به ملل متحد در ژنوا، 19 اگست 2010. در پاسخ به سوال در مورد استفاده، تولید، انتقال و ذخیره سازی گفته شده بود، "هیچ گونه شواهد در این مورد وجود ندارد."

⁶ بیانیه افغانستان، کنفرانس بین المللی در رابطه کنوانسیون منع مهمات خوشه ای، سنتیاگو، 8 جون 2010. یادداشت شده توسط AOAV/HRW.

⁷ معلومات فراهم شده توسط رئیس تنظیم مهمات، وزارت دفاع ملی به مرکز هماهنگی ماین افغانستان، دریافت شده توسط ارزیابی ماین زمینی و مهمات خوشه ای از طریق ایمیل مرکز هماهنگی ماین افغانستان، 9 اگست 2010.

⁸ مثلاً به کمک های مردم ناروی، "PTAB" بدون تاریخ، npaid.websys.no مراجعه شود.

⁹ کالین کینگ، ed، انهدام دیپوهای انفجاری جین 2008، تکثیر سی دی، 15 جنوری 2008 (سوری، بریتانیا، گروه معلوماتی جین لمپتد، 2008).
¹⁰ انستیتیوت بین المللی برای مطالعات ستراتژییک، موازنه نظامی 2005-2006 (لندن: رونلیدج، 2005) صفحه 233 و کالین کینگ، ed، انهدام

دیپوهای انفجاری جین 2008، تکثیر سی دی، 15 جنوری 2008 (سوری، بریتانیا، گروه معلوماتی جین لمپتد، 2008).

¹¹ در جولای 2002، کشور پولند در پاسخ به ارزیابی ماین زمینی و مهمات خوشه ای تصدیق کرد که سربازان نظامی پولند در افغانستان با "هوان های 98 ملی متری و مهمات خوشه ای مناسب" تجهیز بوده است، و اظهار داشته است "تا هنوز نظامیان پولندی هرگز از مهمات خوشه ای در جنگ افغانستان استفاده نکرده است. پولند همچنان تصدیق کرد که پالیسی منع استفاده مهمات خوشه ای آیساف مرعی الاجرا میباشد و این پالیسی در قواعد اشتغال پولند در افغانستان ترکیب شده است. مکتوب DPB 80613/10/16/2591 از مارک ساژیل، معاون دایکرتز، ریاست پالیسی امنیتی، وزارت امور خارجه پولند، 16 جولای 2010.

نیروهای شوروی در جریان اشغال افغانستان از سالهای 1979-1989 مهمات خوشه ای پرتاب شده از طیاره و فیرشده توسط راکت را استفاده می کرده اند.¹² یک گروه مسلح غیر حکومتی در جریان جنگ های داخلی 1990 مهمات خوشه ای فیر شده توسط راکت را نیز استفاده کرده است.¹³ در جریان اکتوبر 2001 و اوایل 2002، ایالات متحده امریکا 1,228 بامب خوشه ای شامل 248,056 بامب خورد در 232 محل در سراسر کشور انداخت کرد.¹⁴ بررسی ماین زمینی و مهمات خوشه ای از انداخت بامب های خوشه ای بیشتر از آن وقت بدینسو اطلاع در دست ندارد.

بقایای مهمات خوشه ای

افغانستان با یک تهدید مداوم بقایای مهمات خوشه ای مواجه است. اگرچه، گفته میشود اکثریت جاهای آلوده در جریان عملیات های پاکسازی در سال های 2002-2003 با استفاده از رهنمای اصابت بامب های خوشه ای ایالات متحده امریکای پاک کاری شده است. با وصف این تیم های پاک کاری میگویند که آنها تا هنوز به تعداد خیلی قلیل مهمات خوشه ای منقلب ناشده ناتو و شوروی سر میخورند.¹⁵

پاکسازی بقایای مهمات خوشه ای

مرکز هماهنگی ماین پاک برای افغانستان پاکسازی های 43 محل مهمات خوشه ای که حدود 2.3 کیلومتر منطقه را در بر میگیرد و از سال 2004 بدینسو توسط هالوترست و سازمان پلان گذاری و پاکسازی ماین انجام شده را ثبت کرده است. از مجموع اینها، شش محل که شامل 670,276 کیلومتر مربع میگردد در سال 2009 پاکسازی شده است.¹⁶

دفتر هالوترست مجموعاً به تعداد 2,607 پارچه مهمات خوشه ای منقلب ناشده را در جریان سال 2009 جمع آوری کرد که 331 عدد مربوط نیروهای ناتو و بقیه 2,276 عدد پارچه های مهمات خوشه ای دوران شوروی میباشد.¹⁷ G4S هم از پاکسازی مناطق آلوده با پارچه های مهمات خوشه ای نوع US M-42 در جریان سال 2009 در نزدیکی کمپ هیرو، در اطراف ولایت کندهار خبر داده است.¹⁸

موسسات ماین پاک پارچه های مهمات منقلب ناشده استفاده شده در دوران شوروی معمولاً به تعداد قلیل را پیدا کرده روان استند. ماین پاک بین المللی برادران حمایت که در یک قرارداد با انجینیرهای نظامی نیروهای امریکایی در میدان هوایی بگرام کار میکنند، از وجود تعداد زیاد پارچه های مهمات خوشه ای متروکه خبر میدهند که اکثریت شان هنوز در کارتن ها است. موسسه ماین پاک احیایی مجدد افغان - عمر - هم ادعا دارد که پارچه های مهمات خوشه ای منقلب ناشده ساخت

¹² CMC، "مهمات خوشه ای در منطقه آسیا پسفیک، اکتوبر 2008، تهیه شده توسط دیدبان حقوق بشر، www.hrw.org

¹³ همان

¹⁴ دیدبان حقوق بشر، عیب های مهلك: بامب های خوشه ای و استفاده آن توسط ایالات متحده امریکا در افغانستان، ولیم 14، نمبر 7 (G)، دسامبر

2002، www.hrw.org

¹⁵ مصاحبه با ماین پاک ها، کابل، 12-18 جون 2010. هالوترست، بزرگترین مرکز ماین پاک در افغانستان گزارش داد که آنها به طور ممتد بامب های خوشه ای متروکه دوران شوروی را پیدا میکنند اما در جریان بیشتر از 5 سال کدام جای اصابت این بامب ها را نیافته اند. این فقط تصادفی پارچه های مهمات خوشه ای متروکه دوران شوروی را در جریان عملیات های پاکسازی مناطق از وجود ماین یا پاکسازی مناطق جنگی یافته اند. هالوترست گزارش داد که در جریان سالهای 2002-2003 به تعداد 9000 پارچه مهمات خوشه ای متروکه دوران شوروی را جمع آوری کرده است و به تعداد 1780 پارچه دیگر را در جریان سال های 2004-2008 جمع آوری کرده است. در سال 2009، این دفتر به تعداد 2,607 پارچه مهمات خوشه ای را جمع آوری نمود. ایمیل از طرف اوولی پابل، آفیسر انهدام سلاح و مهمات، هالوترست، 30 جون 2009، و ایمیل تام دیب، مدیر ارشد عملیاتی، هالوترست، 3 جون 2010.

¹⁶ مرکز هماهنگی ماین پاک برای افغانستان پارچه مهمات خوشه ای را تحت مهمات منقلب ناشده ثبت میکنند نه منحبث یک بخش جداگانه. ایمیل

این مرکز، 14 جولای 2010.

¹⁷ ایمیل تام دیب، هالوترست، 23 جولای 2010.

¹⁸ مصاحبه با گوس میلین، مدیر عملیاتی کشور، G4S، کابل، 14 جون 2010.

شوروی را در مرز افغانستان با پاکستان پیدا کرده اند. این پارچه بامب های خوشه ای است که توسط نیروهای شوروی سابق و نیروهای افغان پرتاب شده است¹⁹.

¹⁹ مصاحبه با کفایت الله ابلاغ، دایرکتر مشاورین تخنیکي افغان، و مصاحبه همراي ذکریا پایاب، معاون دایرکتر موسسه ماین پاکي و احیایی مجدد افغان، کابل، 13 جون 2010.